

Sygn. akt IV U 1430/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 listopada 2015 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 24 listopada 2015 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania B. Ż.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w N.

z dnia 2 października 2014 roku (...)

w sprawie B. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N.

o ustalenie podstawy wymiaru emerytury

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przelicza B. Ż. emeryturę przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 121,20% od dnia 1 września 2014 roku.

II. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

III. przekazuje Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N. wniosek B. Ż. zawarty w piśmie procesowym z dnia 12 grudnia 2014 roku o ponowne przeliczenie emerytury od daty jej przyznania z obowiązującą wówczas kwotą bazową - celem rozpoznania.

Sygn. akt IV U 1430/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 24 listopada 2015 roku

Decyzją z dnia 2 października 2014 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N., powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), odmówił B. Ż. ponownego ustalenia podstawy wymiaru emerytury. Organ rentowy wyjaśnił, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury wynosi 120,34% i jest niższy od aktualnie przejętego wskaźnika do ustalenia wysokości pobieranej emerytury, tj. z kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w okresie ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających rok, w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury, który wynosi 120,72%. Przy obliczaniu podstawy wymiaru nie przeliczono podstawy według przedłożonych stawek osobistego zaszeregowania, tj. godzinowych, ponieważ odwołujący nie przedłożył

wykazu faktycznie przepracowanych godzin w okresie od 1 października 1977 roku do 31 stycznia 1978 roku i w tym okresie przyjęto najniższe wynagrodzenie obowiązujące w gospodarce społecznej.

Od powyższej decyzji odwołał się B. Ż., wnosząc o przeliczenie emerytury. Zarzucił, że ZUS bezpodstawnie uznał, że nie udokumentował on wysokości zarobków za okres od 1 stycznia 1974 roku do 28 lutego 1974 roku, od 1 października 1977 roku do 31 grudnia 1977 roku oraz od 1 stycznia 1978 roku do dnia 31 stycznia 1978 roku i nie uwzględnił jego wynagrodzenia w stawkach godzinowych, czy miesięcznych. Podał, że podczas pracy w (...) Biuro – Eksportu w Czechosłowacji otrzymywał miesięcznie 3240 koron plus 580 koron oraz 70 zł dziennie. Odwołujący wniósł też o przeliczenie emerytury od daty jej przyznania z kwotą bazową obowiązującą w 1998 r. Ostatecznie odwołujący wniósł o przyjęcie za okres od 1 stycznia 1974 r. do 28 lutego 1974 r. kwoty wynagrodzenia, którą otrzymywał w 1973 r., a która została udokumentowana. Za okres od 1 października 1977 r. do 31 stycznia 1978 r. wniósł o przyjęcie faktycznie osiąganego wynagrodzenia z tytułu pracy w Czechosłowacji (prace eksportowe) po przeliczeniu koron na złotówki (k. 33, 65).

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wniósł o jego oddalenie, powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że odwołujący się B. Ż., ur. (...), ma przyznaną emeryturę od dnia 1 grudnia 1998 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury pobieranej przez odwołującego się wynosił ostatnio 120,72%, a do ustalenia podstawy wymiaru emerytury przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych, tj. od stycznia 1979 roku do grudnia 1988 roku.

W dniu 25 września 2014 roku B. Ż. złożył wniosek o przeliczenie emerytury.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1 września 1968 roku do 28 lutego 1974 roku B. Ż. był zatrudniony w (...) w L. na stanowisku instruktora. Otrzymywał wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek specjalny za prowadzenie spraw finansowych oraz zasiłki rodzinne. Pod koniec zatrudnienia, tj. w 1973 i 1974 r. miał zmniejszony dodatek specjalny w związku ze zmianą stanowiska pracy, z instruktora do spraw finansowych na instruktora politycznego. W 1973 r. odwołujący pobierał wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 3 400 zł i dodatek specjalny w kwocie 900 zł.

W okresie od 1 października 1977 roku do 31 stycznia 1978 roku B. Ż. był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie Produkcji (...), skąd w okresie od 10 października 1977 roku do 31 stycznia 1978 roku został delegowany do pracy za granicą w Czechosłowacji, przy czym jednostką kierującą było Biuro Eksportu (...) Zjednoczenia Budownictwa. Odwołujący został przyjęty z grupą zaszeregowania VI i godzinową stawką godzinową w wysokości 10,50 zł w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku pomocnik ślusarza. W Czechosłowacji odwołujący pracował w zakładach chemicznych na w/w stanowisku w pełnym wymiarze czasu pracy. Otrzymywał wynagrodzenie w koronach czeskich oraz w złotówkach. Za w/w okres ZUS, do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury, przyjął wynagrodzenie minimalne, ponieważ odwołujący nie przedłożył danych dotyczących wynagrodzenia zastępczego.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi:

- za 1974 r., po uwzględnieniu za okres od 1 stycznia 1974 r. do 28 lutego 1974 r. wynagrodzenia w wysokości 3400 zł oraz dodatku specjalnego w kwocie 900 zł miesięcznie - 142,86%,
- za 1977 r., po uwzględnieniu za okres od 1 października 1977 r. do 31 grudnia 1977 r. wynagrodzenia zastępczego obliczonego według stawki zaszeregowania w kwocie 10,50 zł za godzinę (192 godziny miesięcznie) - 93,42%,
- za 1978 r. po uwzględnieniu za okres od 1 stycznia 1978 r. do 31 stycznia 1978 r. wynagrodzenia zastępczego obliczonego według stawki zaszeregowania w kwocie 10,50 zł za godzinę (192 godziny miesięcznie) - 97,04%.

Po uwzględnieniu w/w wynagrodzenia wskaźnik wysokości świadczenia z 10 kolejnych lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wnioski o emeryturę (1979-1988) wyniósł 120,72%, natomiast z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu z uwzględnieniem powyższego wynagrodzenia wyniósł 121,20%. Wysokość świadczenia przy zastosowaniu najkorzystniejszego wskaźnika wynosi 2000,79 zł.

dowód: zaświadczenie (...) z 13.03.1978r. k. 7 akt ZUS, świadectwo pracy z 31.01.1978r. k. 9 akt ZUS, akta osobowe odwołującego się – w załączeniu, kserokopia dokumentacji dotycząca zatrudnienia za granicą k. 128-132 akt ZUS, zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 22.07.2014r. k. 125-127 akt ZUS, zeznania odwołującego k. 33-34, obliczenia ZUS k. 37 i k. 50-51

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zawartych w aktach sprawy oraz aktach osobowych, których wiarygodności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała. Dokumenty te nie budziły również wątpliwości Sądu. Za wiarygodne uznano również zeznania odwołującego, które są zgodne z zebraną w sprawie dokumentacją.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie B. Ż. zasługuje częściowo na uwzględnienie.

Przedmiotem niniejszego postępowania było ustalenie czy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. prawidłowo odmówił odwołującemu się przeliczenia podstawy wymiaru emerytury z uwzględnieniem wynagrodzenia za okres pracy na budowie eksportowej w Czechosłowacji od 1 października 1977 roku do 31 stycznia 1978 roku, oraz okresu zatrudnienia w (...) (...) w L. za okres od 1 stycznia 1974 roku do 28 lutego 1974 roku.

W odniesieniu do kwestii wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 1974 do 28 lutego 1974 r. wskazać należy, iż odwołujący był w tym czasie zatrudniony w (...) (...) w L. - od 1 września 1968 r. Za cały okres zatrudnienia w (...) udowodnił wysokość wynagrodzenia z wyjątkiem tych dwóch miesięcy 1974 r. (legitymacja ubezpieczeniowa i zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z 22 lipca 2014r.). Jak wykazało postępowanie dowodowe odwołujący w 1974 r. pracował na takim samym stanowisku jak w 1973 r., w którym pobierał wynagrodzenie zasadnicze w kwocie 3400 zł miesięcznie i dodatek specjalny w kwocie 900 zł miesięcznie (łącznie 4300 zł miesięcznie). W ocenie Sądu nie ma zatem przeszkód, by przyjąć za okres od 1 stycznia 1974 r. do 28 lutego 1974 r. wynagrodzenie w w/w kwotach, skoro ustalono, że odwołujący wykonywał tę samą pracę co w 1973 r., a zatem nie mógł z pewnością pobierać niższego wynagrodzenia w spornym okresie.

Odnosząc się do kwestii wynagrodzenia za okres pracy za granicą wskazać należy, iż zgodnie z § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. nr 11, poz. 63), jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru, pracownik był zatrudniony za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

1) kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju, albo

2) jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 r. - kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

§ 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (jednolity tekst: Dz. U. z 1989 r. nr 11, poz. 63), wyraźnie wskazuje w jaki sposób ustala się podstawę wymiaru za okres zatrudnienia pracownika za granicą i w odniesieniu do okresu przed dniem 1 stycznia 1991 r. są to kwoty tzw. wynagrodzenia zastępczego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 stycznia 2012 r. sygn. II UK 74/11). Rozporządzenie z dnia 1 kwietnia 1985 r. zachowało moc i dalej ma zastosowanie na podstawie ustawy z

dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Nie ma żadnych odmiennych regulacji, które pozwalałyby przyjmować za podstawę wymiaru składek wynagrodzenie faktycznie wypłacone w czasie pracy za granicą. A zatem brak normy prawnej, według której wynagrodzenia otrzymywane w czasie zatrudnienia za granicą stanowiłyby w pełni (w pełnej wysokości) podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne według tych samych zasad, jakie obowiązują dla zatrudnionych w kraju. Innymi słowy, uprawnione jest stwierdzenie, że przepis § 10 rozporządzenia z 1 kwietnia 1985 r. stanowi regulację szczególną i samodzielną, skoro wprowadzał inną niż powszechna podstawę wymiaru składek obowiązującą dla zatrudnianych w kraju. Rację miał zatem organ rentowy, twierdząc, iż za sporny okres odwołujący winien był udowodnić wynagrodzenia zastępcze, celem ewentualnego przeliczenia emerytury.

B. Ź. wprawdzie nie przedłożył dokumentów zawierających kwoty wynagrodzenia zastępczego, jednak ze znajdujących się w aktach dokumentów, a w szczególności pisma dotyczące oddelegowania odwołującego się, zaświadczenia kwalifikacyjnego i umowy o pracę na budowie eksportowej wynika, iż wynagrodzenie na stanowisku pomocnika ślusarza (czyli na stanowisku, na które odwołujący został przyjęty) zostało ustalone w stawce godzinowej w wysokości 10,50 zł. Wobec tego zdaniem Sądu istniała możliwość ustalenia wysokości wynagrodzenia zastępczego w spornym okresie w oparciu o tę stawkę godzinową, przy przyjęciu pełnego wymiaru czasu pracy.

Wobec powyższego Sąd zwrócił się do organu rentowego o wyliczenie wynagrodzenia zastępczego za okres od października 1977 roku do stycznia 1978 roku przy przyjęciu w tym okresie stawki godzinowej 10,50 zł przy uwzględnieniu, pełnego wymiaru czasu pracy i wyliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury w najkorzystniejszym wariantcie, również przy uwzględnieniu wynagrodzenia za okres od 1 stycznia 1974 r. do 28 lutego 1974 r. w podanych wcześniej kwotach.

ZUS przeprowadził stosowne wyliczenia wynagrodzenia i wskazał, iż wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury przysługującej odwołującemu, przy przyjęciu do ustalenia podstawy wymiaru przeciętnej podstawy wymiaru składek z 20 najkorzystniejszych lat kalendarzowych wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu, z uwzględnieniem wynagrodzenia za sporne okresy wynosi 121,20%. Jest on zatem wyższy od poprzednio ustalonego.

Stosownie do art. 111 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015r. poz. 748), wysokość emerytury i renty oblicza się ponownie, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, od podstawy wymiaru ustalonej w myśl art. 15, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego:

1. z kolejnych lat kalendarzowych i w okresie wskazanym do ustalenia poprzedniej podstawy wymiaru świadczenia,
2. z kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych z 20 lat kalendarzowych, poprzedzających bezpośrednio rok kalendarzowy w którym zgłoszono wniosek o przyznanie emerytury lub renty albo o ponowne ustalenie emerytury lub renty, z uwzględnieniem art. 176,
3. z 20 lat kalendarzowych wybranych z całego podlegania ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie emerytury lub renty,

- a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru jest wyższy od poprzednio obliczonego.

Wobec powyższego stwierdzić należy, iż zachodzą podstawy do przeliczenia emerytury na podstawie powołanego przepisu, przy zastosowaniu wyższego WWPW z uwzględnieniem wynagrodzenia zastępczego ustalonego w oparciu o stawkę godzinową w wysokości 10,50 zł oraz wynagrodzenia za styczeń i luty 1974 roku w wysokości ostatnio pobieranego miesięcznego wynagrodzenia w 1973 roku. W pozostałym zakresie żądanie odwołującego, dotyczące uwzględnienia za sporny okres wynagrodzenia pobieranego w koronach czeskich oraz dodatku z tytułu rozłąki nie zasługiwało na uwzględnienie, jako nieuzasadnione w świetle powołanego wyżej przepisu § 10 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent i w tym zakresie odwołanie podlegało oddaleniu.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd - na zasadzie art 477¹⁴ § 2 k.p.c. i wskazanych powyżej przepisów prawa materialnego zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przeliczył B. Ż. emeryturę przy zastosowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 121,20% od dnia 1 września 2014 roku, tj. od miesiąca złożenia wniosku (pkt I). W pozostałym zakresie Sąd na mocy 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie (pkt II).

Sąd na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c. przekazał Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w N. wniosek B. Ż. zawarty w piśmie procesowym z dnia 12 grudnia 2014 roku o ponowne przeliczenie emerytury od daty jej przyznania z obowiązującą wówczas kwotą bazową - celem rozpoznania.